

Opponensi vélemény Mecseki Dániel diplomatervéhez Budapesti Iparművészeti Múzeum bővítés

A Múzeum

Az 1896-os nagy milléniumi ünnepségsorozat egyik kiemelkedően katartikus eseménye volt, amikor az ünneplő tömeg előtt felkerült a zárókő a régóta várt nemzeti stílus új templomára, az Iparművészeti Múzeum kupolájára. Lechner és Pártos múzeumépülete hivatalosan persze csak egy évvel később nyílhatott meg, de addigra a homlokzatokat és a tetőt díszítő mázas kerámiaburkolat zöld, sárga és vörös földszínekben tobzódó különös, kígyózó ornamentikája meghódította az emberek szívét.

Ami a középkor végén a gótikus katedrális totális „kulturális emlékezete” volt, azt általában a huszadik századra kétségtelenül a Múzeum lett hivatva betölteni. És ehhez jött még a magyar fejlődés megannyi deficitje.

A Budapesti Iparművészeti Múzeum főbejárati kupolateré és kiállító üvegcsarnoka is egyfajta szakrális tér, a kollektív emlékezet temploma, körülötte a keretes beépítésű, kerengőszerű oldalszárnyakkal: a hátul teljesen soha össze nem épített iparművészeti iskola- és irodaszárnyal.

Persze az igazsághoz az is hozzátartozik, hogy sokan (pl. többek között a kortárs akadémiai historizmus nagyszerű, de féltékeny építésmesterei) „a cigányprímás palotáját” látták az épületben. A történet később azután jónéhány további tragikus fordulatot vett..., hogy mára újra napirendre kerüljön a ház jövője.

Az építészeti mintázat

A biológiából ismert analógia szerint az élő szervezet sejtjei állandóan pusztulnak és újjászületnek, miközben a génekben kódolt mintázat folyamatosan átöröklődik. A szövet önazonos, a szervezet identitása pedig a változások ellenére lényegében sértetlen marad.

Mecseki Dániel diplomaterve erős mintázattal, Lechner Ödön múzeum-együttesének keretes szövetével foglalkozik, ezt újítja meg a Hőgyes Endre utcai hiányzó hátsó szárny tervezett beépítésével.

Állásfoglalását akár radikálisnak is tekinthetjük, amennyiben a száztíz évvel ezelőtti – akkor pénzhiány miatt meg nem valósult - beépítési vonalakat felhasználva kortárs mintázattal ad új értelmezést a megfakult építészeti-kulturális emlékezetnek. A hagyományos keretes beépítés alapvető játékszabályait komolyan vevő alapállással igyekszik megőrizni az örökölt építészeti identitást. Kár, hogy a tervben nincs alaprajzi utalás az új, nyitott múzeumi koncepció átfogóan teljes bemutatására. A tervezett új szárny alaprajzi megoldásait is csak az együttes komplexitásában lehetne igazán értékelni.

Jó döntés a tervezett utcai homlokzati síkok finom mozgatása, a külső utcatér és a tömbbelső kapuátjárós összenyitása, mert az új személybejárat aktív térbeli helyzetbe hozza az udvarokat. Jó lenne látni az udvar részletes elrendezését...

Az átörökítendő építészeti elemek (párkánymagasság, tetőidomok, homlokzati tagolások, nyílások, burkolati minták és módok, stb) tekintetében az illeszkedés aprólékosan következetes, külső anyaghasználatában viszont radikálisan kortárs. Az újjászülető szárny így az egész együttest új kontextusba helyezheti.

Szöveg és tárgyszerűség

A tervezett kiegészítő épületszárny pontos kortárs tárgyszerűséggel reagál az Iparművészeti Múzeummal megörökölt építészeti elemekre és értékekre – tömegformákra, homlokzati arányokra, tagolásra, díszítésre, ornamentikára, ritmusra, részletképzésre, anyaghasználatra. Ezzel közelebb hozza és megújítja Lechner építőművészetét. A diplomatervet elfogadásra ajánlom.

2011.06.23.

Golda János